

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 219.

✓ Ljubljani, v soboto 26. septembra 1891.

Letnik XIX.

Reško vprašanje.

(Izvirni dopis iz Hrvatske.)

Falkov madjarsko-židovski organ „Pester Lloyd“ se je izrazil kmalu zatem, ko so se razprave regnikolarnih deputacij o zemljiško-odveznej zakladi izvršile čisto povoljno za Madjare, da imajo Madjari in Hrvati samo še eno zadevo rešiti — namreč reško vprašanje končno vrediti. Kako misli krivonosni vrednik omenjenega lista o tej zadevi, je dobro znano, saj piše vsak dan le o madjarski Reki, in ravno tako računajo tudi vsi Madjari, da je Reka njihova. Istina je, da je Reka v faktičnem posestvu madjarske države, ali to posestvo se ne opira na državopravni dogovor, nego na nasilstvo. Celó glasovit, na državni dogovor od l. 1868. prilepljeni § 66. ni odvezel Reke Hrvatom, tako da po tem paragrafu pripada še vedno kot neodtrgan del kraljevine hrvatske. S silo in tudi z licemerstvom naproti slabim hrvatskim vladam znala je Ogerska počasi širiti svoj vpliv na Reki, tako da je slednjič faktično v tem mestu zavladovala. Ali vse vredbe ogerske so vendar-le do zdaj samo začasne ter nimajo temeljno-državne osnove, kajti Reka po državnem pravu pripada še vedno le kraljevini hrvatskeja.

Madjari bi pa sedaj radi postali gospodarji na Reki tudi v formalnem pogledu, to je: oni bi radi Hrvate prisilili, da se odpovedo Reki in da jo popolnoma prepustijo v njihovo oblast. Kaj takega pa Madjari z lepa ne bodo dosegli, kajti ves hrvatski narod se boče protivil taki zahtevi. Ali Madjari so zvite buče, pa si hočejo pri tem na svoj način pomagati. Pred svetom je treba pokazati, da imajo oni prav, če Reko zá-se zahtevajo, kajti to je želja tudi Rečanov. Od todi letošnje demonstracije za obiska cesarjevega in kasneje pri postanku Dalmatincev na Reki, Madjari so pridobili zá-se niže prebivalstvo reško, delavce po tovarnah in fakine, seveda za dobro nagrado, da so vpili „eljen“ in napadali Hrvate, češ, da na Reki živé le Italijani in

Madjari, a za Hrvate da ni prostora. Celó grdega ovađuštva se niso sramovali ter so mestni župan, njegov tajnik in neki drugi uradniki sestavili spomenico na ogersko vladu, v kateri so krivo sporočili, da so Hrvati začeli prepire na Reki, ne pa madjarska drohal.

Ker so bili pa tako nespretni, da so v te prepire vmešavali tudi vojake, posebno pa še stotnika Uzelca, zahtevala je najviša vojaška pa tudi državna oblast, da se ves dogodaj še enkrat preišče in resnica dokaže. Pri tej preiskavi pa se je dokazalo, da je bilo tajnikovo poročilo, ki je, mimogredé rečeno, irredentist, popolnoma neresnično in da so hoteli ž njim svet le zaslepiti, kako je Reka madjarska in kakšni nemirneži so Hrvati. Kaj si more potem vsakdo misliti o poročilih z Reke, če jih taki sleparji po svetu trobijo. Čudno je zatorej tem bolj, da madjarska vlada podpira take ljudi, ki niso prav za prav nič drugega, nego kruhoborec. Kot rojeni Hrvati so se oklenili talijanstva radi koristi, a zdaj se oklepajo madjarstva, ker jim le-ta več nosi.

Je li le-to živelj, na kateri bi se mogla Ogerska stalno naslanjati v vsakem slučaju? Gotovo ne, nego samo tako dolgo, dokler se dobro goji. Ima pa li tako ravnanje pri vrejevanju državnih odnosajev kakšno etično podlago? Gotovo ne, a brez etičnih podlag ne more ostati dolgo nobeno društvo, pa tudi država ne. Pametni madjarski državniki bi morali uvideti, da se na tak način ne dá vrediti reško vprašanje po njihovej volji. Oni gotovo dobro vedó, da je od 30.000 prebivalcev reških 85% Hrvatov, tedaj ogromna večina, in da je tukaj talijanstvo in madjarstvo le umetno gojena bilka. Tudi vedó, da je Reka po zgodovini in pravu, po zemljepisnem položaju in gmotnih interesih celoviti del hrvatske kraljevine. Po tem takem ni tuiti najmanje mogoče, da bi se reško vprašanje moglo rešiti v onem smislu, kakor to računajo Madjari, razven če se upotrebi sila, ali tudi vkljub temu ostala bode Reka še vedno hrvatska. Le radi trgovine bi mogla imeti Reka nekakšen poseben položaj, kakor n. pr.

Trst, a to bi se dalo izvesti v sporazumljenju med Ogersko in Hrvatsko. Vse druge nakane pa, kakor jih ima Ogerska z Reko, so nasilne in protivne naravnemu in državnemu pravu kraljevine hrvatske.

Trgovina in trgovske šole.

Trgovina je gotovo prevažen činitelj na narodnogospodarskem polju, in narod brez trgovine in trgovcev svojih ni popoln, ni ves narod. Najbolj čutimo še to mi Slovenci, bodisi na narodnem, bodisi na političnem polju, kaj to pomeni, je-li trgovina, mala ali velika, v tujih rokah. Saj že veljavna načela gledé zastopanja koristij po postavodajnih zborih odkazujejo trgovini važno mesto in glas v parlamentih. Nam ne more biti vse jedno, kdo v našem narodu zastopa trgovski stan, naši ljudje ali političski protivniki.

Slovenska trgovina, nikar tega ne tajimo, je še vedno v tužnem položaju, kajti veletrgovstva pri nas in po slovenskih pokrajinah polastili so se večinoma Nemci in odpadniki, in malo trgovstvo bije trpki boj za obstanek. Hočemo biti popoln narod, dobro organizovan, truditi se nam je z vsemi močmi v to, da se naš slovenski trgovski stan privede na potrebno stopinjo popolnosti, da se pri nas razširi strokovno trgovinsko izobraženje in povzdigne trgovinsko šolstvo, pred vsem pa, da se naši ljudje, ogibajoč se jednostrankarstva v izvolitvi poklica, veselo in po trdnem načrtu posveté trgovskemu in kupčij-skemu stanu. Prepustiti radi same nebriznosti in neprevidnosti trgovino tujcem in političkim nasprotnikom, je znamenje velikih hib in škoda za ves narod, dalje pa i nedostatek preglednosti in uspešne narodne organizacije.

Trgovski stan i nadalje zanemarjati v Sloven-cih, značilo bi grešiti nad narodom, nad nami in naših potomcih. Vsi narodni sloji, vse vrste, osobito pa trgovstvo, mora delovati v svoj prepored in svoje ojačenje, v procvitanje in popolnenje trgovske izobrazbe. Ali naj še nadalje vsi ti veliki in srednji

LISTEK.

Nedeljske misli.

XLI.

Navadno in vsakdanje časa kolo vrti se nam zopet po prestanih in prežitih, prijetnih in neprijetnih, solnčnih in deževnih, ter vsekako vsaj na pol prazničnih dnevih, katere reklamujemo vsako leto duševni delavci in pa učeča se mladež zá-se, za pomirjenje svojih utrujenih živcev. Zopet smo vpreženi v svojih stanovnih dolžnostij ojnice, jedni na visokem katedru, drugi mej zaprašeniimi, nerešenimi akti, tretji mej senzacionalnimi članki svetovne politike, in zadnji, najmlajši duševniki, in mlada bodočnost naša v zadublih sobah naših srednjih šol.

Ugovarjati ne moremo povsem nemškemu pisatelju, ki trdi: „Die schönste Freude der Reise ist die Heimkehr“; kajti tudi nam se dozdeva, da je najlepši čas dolgega leta: doba dela in truda, boja za bitje in idejale svoje, ker delo je neki „perpetuum mobile“ življenju človeškemu.

In akoravno čutimo morda vsi brez izjeme v sebi neutrujeno dela moč, dozdevajo se nam po daljšem

počitku nekako neokretne naše roke in naš duh se noče privaditi na življenja prozajski trud in na vzvišenim mislim neugodno okrožje na levi in desni.

Tudi ne vémo, katerega izmed naših duševnikov bi bolje zavidali ali pomilovali na njegovem duševnem boju in trudu in na visoko si postavljene smotru.

„Scientia inflat“, pravi pregovor, in raz to stališče zavidamo svoje na nizkih ali visokih katedrih delujoče rojake, ki proslavljajo lepšo, akademično stran teoretičnega poklica svojega, ki ni odgovoren za življenja praktičnost, kateri stavi puščobna resnica navadno ozke meje.

Mnogo bolj prozajiske od „klasičnih“ katedrov so zelene in nezelene mize, obložene z akti pisarniškega prahu, in mnogo potov nepoetiške vsebine, ki dokazuje „ad oculos“, da siva je vsa teorija, — da se življenja boj razvija pogosto le po potu birokratizma, ki ne pozná sladko-otožne poezije.

Kaj pa mi visoki in vsakdanji svetovni politiki, ki se vtikamo od dne do dne v tek svetovnega kolesa, — ki živimo duševno takorekoč „od roke do ust, od vsakdanje politike svoje, o kateri ne vémo, ali je istinita opoldne, ako jo pišemo ob zajutreku, ali nam ne prekrizuje v večernem mraku naših

opoldanskih načrtov in konstelacij, ki živé redko le jednodnevno življenje?

Trdili bi skoro, da ni nehvaležnejšega dela pod solncem, kakor je trud politički, akoravno je trdil veliki Napoleon, da jedno samo političko pero zmore stotisoč bajonetov.

In vendar biti mora tudi to zlo, namreč časnikarstvo in časnikarji, vpreženi na Sisifovo strmo omizje, po katerem se razlije toliko brezuspešnega črnila. A ko bi časnikarjev ne bilo, kdo bi netil vsakdanji ogenj rodoljubja, kdo bi uničeval plevel na političnem polju, kdo bi služil nesebično nepoznan in nečisljan poklicu, ki se ne zove niti rodoljubje, temveč le poročnik domoljubja?

Toliko bolj veselo je zaradi tega znamenje, da se króg naših duševnjakov širi od leta do leta, da je letos število srednješolcev-gimnazijcev v „beli Ljubljani“ narastlo nad prvi nadopolni tisočak. Pač se mora trditi v večini naših najmlajših duševnjakov, da hodi trnjevo pot pouka v zlati mladostni dobi svoji za svojim vzvišenim smotrom in da ostaja ona skoro brez izjeme zvesta svojim mladostnim idejalom.

V istini, žalostno je, da domovina v ožjem in širšem pomenu stori tako malo za svojo bodočo nado, da jo priklepa v nežni mladosti v zaduhle, tesne

trgovski in industrijski zavodi, tako koristenosni in imajoč velik vpliv na blaginjo vsega naroda, ostanejo v rokah nam le slabo želečih narodnih nasprotnikov, ali nas še nadalje škodljive naši bogate nam na škodo in naj jim slovenske zmožne moči samo pomagajo in tlačnijo v pomnoženje nam sovražnega kapitala?

Kolikokrat se je že pisarilo in povdarjalo, da v povzdigo slovenske trgovine treba pred vsem, kakor je to že prirojeno našemu narodu, — lastne pomoči. Organizujmo slovenske trgovske družbe, društva, skrbimo dostatno za zanemarjeni slovenski trgovski stan, podpirajmo vsi slovenske trgovce, industrijce, obrtnike in rokodelce po géslu: „Svoji k svojim!“ Pred vsem pa imejmo v čislh slovensko trgovsko šolstvo, kajti priznati moramo odkritosrčno, žal, da Slovenci nimamo doslej ni jedne slovenske trgovske šole, in zakaj? Ker se neče nihče brigati za vzgojo in izobrazbo slovenskega trgovskega naraščaja!

Koliko je pa prispevala doslej država za trgovinsko šolstvo? Kakor kaže državni proračun za leto 1890, je prispevala Avstrijska za obrtne šole 1.822.640 gld., za trgovske šole je pripalo samo — 32.750 gld.

In vendar mora vlada jednako skrbeti, kakor skrbi za druge stanove, tudi za slovenski trgovski stan. Vse kulturne države so pojmile važnost trgovinske omike in vzgoje s tem, da so pomagale kupčijskemu stanu z mnogobrojnimi strokovnimi šolami in dosegle so, da v teh deželah procvita trgovina. In pri nas bilo naj bi to drugače?

Dolgo časa je bila pri nas vkoreninjena navada, trgovstvu izročati kot v nekako kazen take mladeniče, koji so slabo napredovali po šolah. Posledica bila je ta, da nas je gledé trgovine prekašala tujina in rojaki naši druge narodnosti, koji so prej pojмили, kak prospeh ima isti, ki se iskreno in vestno posveti trgovinskemu poklicu. Dandanašnji so se ti odnošaji seveda nekoliko zboljšali, kajti tudi v naših krogih dospeli so do spoznanja, da se nadarjeni, čili in marljivi mladenič prej povspne do samostojne in stalne službe v trgovinskem stanu, nego po dolgih študijah na srednjih in visokih šolah. Seveda, kdor i dandanes hoče stati na vrhuncu vsakdanjih zahtev, tudi v trgovinskem poklicu more imeti potrebne teoretične vednosti.

V prvi vrsti naj se te zadeve, to je potrebne trgovske omike in vzgoje, poprimejo poslanci naši. Slovensko trgovstvo pa v svojem lastnem prospehu mora napeti vse svoje moči, da si zagotové bodočnost! — K.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. septembra.

Notranje dežele.

Körnerjeva slavnost v Gradcu. Pri Körnerjevi slavnosti, katero je priredil „Germanenbund“ v Gradcu, so hoteli brzojavno častitati knezu Bismarcku. Policijski komisar pa se je temu ustavljal. Ko ko vsi navzočni zahtevali, da se brzojavka odpošlje, je policijski komisar razpustil zbor in s tem pokazal, da tudi vladi že presedajo velikomemške demonstracije.

Mladočehi. Masařyk je govoril tudi o vnapi politiki in se postavil na drugo stališče, kakor drugi Mladočehi. Njemu se ne zdi resnica, da bi Avstrija zaradi tega morala prenašati velika vojna bremena, ker je zvezana z Nemčijo in Italijo. Bila je že tudi zvezana z Rusijo, ali je morala tudi vzdržavati veliko vojsko. Ko je bila Avstrija v najboljšem prijateljstvu z Rusi, godilo se je avstrijskim Slovanom, posebno Čehom, še slabše, nego sedaj. Trodržavna zveza torej ni kriva neugodnih razmer avstrijskih Slovanov. Čemu bi se pa Avstrija tudi Rusom vsiljevala, ki za njeno zvezo ne marajo. Čudno se njemu zdi, da se liberalni Mladočehi navdušujejo za rusko policijsko gospodarstvo. Iz tega se vidi, da je Masařyk jako praktičen politik, ki računa z razmerami in ne misli svojih sil tratiti za stvari, katere se doseči ne dajo. Njegova stranka ne išče z donečimi frazami popularnosti, temveč si resno prizadeva, da bi dobila vpliv na deželne in državne zadeve in koristila narodu.

Ogersko. Finančni minister ogerski pripravlja nov zakon o vredbi uradniških plač in razdelitvi uradnikov v dijetne razrede. Sedaj so plače slabo ravnaue in uradniki v jednom razredu imajo jako različne plače. Poleg tega se bode povišale uradnikom doklade za stanovanja.

Vnanje države.

Protestidarji na Francoskem ne mirujejo, temveč dalje rujejo proti katoliški cerkvi. Posebno jih bodejo svobodna katoliška vseučilišča. Nedavno so na nekem shodu sklenili, da se mora delati na to, da se bodo za uradnike nastavljali le osebe, ki so se šolale v državnih učiliščih. Vlada mora skrbeti, da iz javnih služb odstrani vse reakcionarce (to je prave katolike) in nobenega nazadnjaka več ne imenuje za uradnika. Vsi samostani se morajo razpustiti, njih premoženje naj pa konfiskuje vlada. Delati je pa posebno treba, da se cerkev loči od države in odpravi budget za bogočastje. Tega se republikanci dosedaj neso upali, ker se bojé javnega mnjenja. Zategadel je pa treba javno mnjenje pripravljati na to: — Škoda za vrli francoski narod, katerega zapeljujejo taki ljudje, ki so nevarni državi in človeški družbi sploh.

Rumunija. Kakor bi že bili pred vojno, ravno tako se že razpravlja, na katero stran se bode nagnila ta ali ona država. Posebno se ugiblje, kaj bode storila Rumunija. Srbski list „Odjek“ je nedavno priobčil dopis iz Bukurešta, da bode vsekako Rumunija pomagala Rusiji. Besarabija se je že tako porusila, da Rumuni nič več ne računajo nánjo. Zatorej bi vojna proti Rusiji za Rumune ne imela nobenega pravega pomena. V Avstriji je pa jako mnogo rumunskih krajev, katere bode Rusija pomagala Rumuniji osvojiti. Nekateri rumunski listi pa zagotavljajo, da bode Rumunija neutralna. To pa že zaradi tega ni verojetno, ker Rumunija leži v takem kraju, da se vojne izogniti ne bode mogla. Rumunski časnik „Lupto“ pa piše, da je izvedel iz diplomatskih krogov, da se bode Rusija bojevala na strani Avstrije in Nemčije. Če bode vojna ugodno se končala, bode Rumuni dobili Besarabijo in obranili si samostojnost. Če bi pomagali Rusiji in bi Rusija zmagala, postala bi Rumunija zavisna od Rusije.

Rusija in Turčija. Ruski konzul Lišin in pa ruski dragoman Kovandži sta bajé poslednje dni potovala od Drinopolja do Nevrokopa in kraj natančno preiskovala. Namen njih potovanja so bile bajé starinoslovske studije. Najbrž se pa kaj drugega za tem skriva. Rusija že dolgo pripravlja na novo akcijo na Balkanu. Vsa ruska politika od berlinskega kongresa do danes je le pripravlanje na novo orijentsko vojno. Ruska zmatra za svojo zgodovinsko nalogo osvojenje Carigrada in morskih ožin in po tem vravnava svojo vzhodno politiko. Ker samostojna

Bolgarija ovira to rusko politiko, zato jej pa Rusija nasprotuje. Vsakemu bode pač jasno, da ruska diplomata okolu Drinopolja pri taeih razmerah nesta iskala zgodovinsko važnih starin. Na podobne načine so Rusi preiskavali Turčijo pred zadnjo rusko-turško vojno in res se je pokazalo, da so ob vojni imeli boljše zemljevide nego Turki in sploh deželo tako dobro poznali, kakor malo kateri domačin.

Francija. Dné 21. t. m. so v Parizu slavili obletnico prve republike. Kakor je v Franciji ob taki priliki navada, bilo je več banketov. Jednemu banketu je predsedoval minister javnih del Yves Guyot. Konstatoval je, da se republika utrjuje. Boulangerjev duh pa še ni mrtev, skušal bode vedno delati razpor mej republikani. Minister se pa nadeja, da bodo prihodnje volitve za republikance tako ugodno izpale, da bodo lahko izveli vse potrebne velike reforme. Drugemu banketu je predsedoval bivši ministerski predsednik Goblet. Hvalil je republiko, da je veliko storila za šolstvo, potem je pa naglašal, da je sedaj njena dolžnost, da se poloti socijalnih reform.

Nemčija in Francija. Knezu Bismarcku ne ugaja, da so se odpravile oistre naredbe zastran potnih listov na nemško-francoski meji. Te naredbe je on vpeljal in jih zmatra za neizogibno potrebne. Bismarckovo glasilo „Hamburger Nachrichten“ piše, da so Francozi podobni socijalnim demokratom. Če ž njimi lepo delamo, pa mislijo, da se jih bojimo, in zatorej še več zahtevajo. To kaže zgodovina francosko-nemških odnošajev poslednjih tristo let. S Francozi prijateljstvo ni mogoče. Le z ojstrostjo in strahovanjem jih je mogoče krotiti. Drugi nemški listi pa imajo vsi drugačno mnjenje in so veseli, da so se oistre naredbe odpravile. Pa tudi v Parizu so z veseljem pozdravili nove ukrepe nemške vlade. Vse kaže, da bode blagodejno vplival ta korak nemške vlade na nemško-francoske odnošaje in da se Bismarck jako moti.

Kitaj. „Novoje Vremja“ obširno razpravlja razmere v Kitaju. Za Evropece sedaj res ni položaj v tej državi prijeten, izročeni so na milost in nemilost domačim fanatikom. Sicer je pa v Kitaju le kacih 10.000 Evropecev, in so torej le kaplja v morju. Sedanji ustanek je pa prav za prav naperjen proti sedanji vladajoči rodbini. Kitajci neso zadovoljni s sedanjo mandžursko vladajočo rodbino in bi radi vladarja iz domačega rodu. Uporniki imajo prištaše mej vojaki in uradniki, zaradi tega si pa vlada ne upa začeti večjega boja z njimi. Zanašati se more samo na mandžurske vojake. Če se bode uporni duh dalje širil, bode ustanek mogoče zatreti le z evropsko pomočjo. Vsekako je pričakovati v Kitaju velicih zmešnjav, morda celo država razpade. Ruski list pa pravi, da Angleži v Kitaju bolj razširjajo opij nego kristijanstvo. Rusi se ne bodo pridružili drugim evropskim državam proti Kitaju, ali morajo pa vendar biti pozorni, ker mejijo s Kitajem in ni za-nje vse jedno, kaj se godi v Kitaju. Poslednja leta kitajska politika tudi ni bila baš Rusiji prijazna.

Izvirni dopisi.

Iz Prage, dné 24. septembra. (Priprave za cesarjev vsprejem. — Češkega delavstva slavnost v izložbi. — Praga v številkah.) Za dostojni in veličajni sprejem Nj. Veličanstva in kralja v soboto zjutraj vrše se v mestu in po njega predmestjih divnolepe, ogromne priprave na vse pretege, kojih pregledati skoro ni moči. Gradnja prekrasnih slavalokov, katerih bode samo sredi mesta

(Dalje v prilogi.)

in temne prostore, ki se tako malo strinjajo s svobodo in navdušenjem modric, ki naj vodijo svoje častilce zdrave in krepke na vzvišeni bodoči delokrog.

Lahko bi postali dalje časa pri tem otožnem predmetu in pri okuženem ljubljanskem licealnem poslopju, kjer se razsvetljuje v „kletih“ naša mladina, a kaj bi nam koristila takova „nedeljska zabava“? Tolažimo se! Kmalu se otvori zopet državna zbornica in slavne delegacije, kjer rožljajo milijoni in se bliskajo bajoneti. In tedaj potrka zopet vojni minister na naše rame in pokaže na bajonete. — In vsi mi zakličemo: „Slava in še jeden pot slava!“

Čemu nam je treba zračnih učilnic in drugih pogojev življenja, če imamo vojsko, ki brani duševni in telesni blagor državljanov? Sviftijaneec.

Blaž Potočnik.

Spomenica

ob petindvajsetletnici čitalnice v Št. Vidu pri Ljubljani.

Sostavil Janko Žirovnik, nadučitelj.

I.

„Narodna čitalnica“ v Št. Vidu pri Ljubljani praznuje letos petindvajsetletnico svojega obstanka. njen odbor je sklenil pri tej priliki dostojno spo-

minjati se njenega ustanovitelja, pokojnega župnika Blaža Potočnika. V ta namen mu hoče vzdati na primernem kraju spominsko ploščo in izdati kratek životopis njegov. Vsled odborovega naročila podajem tu nekaj životopisnih črtic slavnega našega „gospoda očeta“.

V lepem gorenjskem kraju, blizu starega Kranja, v Struževem pri Naklem je Blaž Potočnik zagledal luč sveta dné 31. januarja l. 1799. Oče Jakob je bil marljiv strugar, mati Barbara pa pridna gospodinja in skrbna mati. Ko je mali Blaže toliko odrasel, da je mogel brado na mizo nasloniti, dobil je prvi slamnik.

Nekoč je hotel materi prinesiti drv in se z otroci dogovoril, da gredó čez plitvo stransko strugo Save na kletet po drva. Toda tovariši se zbojé de-roče Save, le Blaže se spusti v brod, pa valovi ga odnesó. Na bregu stoječi tovariš kliče na pomoč, mati Blažetova sliši vpitje, steče ob Savi za sinkom, skoči v vodo in reši svojega otroka. Ko se Blaže zopet zavé, najprvo vpraša: „Kje je svamnik?“

Ker je mati Barbara znala brati iz bukev, učila je brati tudi sinka. Oče Jakob pa bi bil rad svojim otrokom preskrbel boljši kruh, zato prodal svojo hišico in se preselil z družino v Kranj, kjer blizu „roženskranske“ cerkve s svojim prijateljem pozida hišo.

V Kranju je Blaže hodil v šolo in se učil prav pridno, ker je bil jako bistre glave. Kakor pové šolska častna knjiga, je bil Blaže l. 1809 v prvem razredu ljudskih šol v zimskem tečaju tretji, v polletnem drugi; l. 1810 je bil v drugem razredu prvega poluleta četrti in drugega prvi.

Dné 8. maja l. 1811 pa je pogorela Potočnikova hiša; vsa družina se je preselila v Ljubljano na Poljane; tu je naš Blaže stanoval od l. 1811 do 1818 in v tem času prav dobro končal latinske šole.

Po dokončanih latinskih šolah je bil Blaž Potočnik vsprejet v ljubljansko semenišče. Ker je bil dobrega srca in ljubeznjivega vedenja, poleg tega pa bistra glava, ljubili so ga vsi tovariši, posebno pa se je prikupil tedanjemu milostnemu škofu Avguštinu Gruberju. V mašnika je bil posvečen dné 20. septembra 1822. Dva dni pozneje je pel prvo sv. mašo v šentpeterski cerkvi v Ljubljani.

Na jesen je prišel v Št. Jernej na Dolenjsko za duhovnega pomočnika, od tam pa v Ljubljano, kjer je v stolni cerkvi na občno zadovoljnost opravljal kapelansko službo in vodil cerkveno petje. Dné 8. avgusta l. 1833 pa je dobil častiti gospod Blaž Potočnik župnijo šentvidsko.

šest, lepo napreduje, hiše in palače se krasijo z zastavami, zelenjem, vencji, grbi, in za velikansko, nepopisno lepo razsvetljavo, spojeno z bakljado in serenado, dela noč in dan mestna plinarna. Štiri dni se nepretrgoma dovaža v Prago hvoj ali smerečevja. Cvetličarice, šivilje, krojači ne vedo kaj početi, toli imajo dela. Najbolj se kupčija cveté z robo za zastave. Za špalir se je priglasilo iz mesta in z dežele nad 300 društev. V obče vlada povsodi po mestu najživejše gibanje, da bi bilo do petka zvečer vse dovršeno za dostojni sprejem ljubljenege vladarja, koji ni bil v Pragi že celih 11 let, a smelo rečem, da ni prej ni slej ni doživel tako sijajnega, demonstrativno lojalnega sprejema, ko baš v soboto. Tem povodom bode v Pragi zbrano vse domače plemstvo. Dasi bode večina plemstva nastanjena po zasebnih palačah, so že zdaj po hotelih prve vrste najete vse sobe za plemenitaše. In ker se v ponedeljek proslavlja baš deželni praznik svetega Vaclava, lahko si mislite, da bode od blizu in daleč, iz vseh končin češke domovine in slovanskega sveta toli ljudstva, da še prenočišč ne bodo dobili, ako se ne priglasé do petka dopoldné. V Pragi in po predmestjih, koder se bode vozil cesar, gradijo nekateri celó — nove hiše. V dokaz, da bode špalir ob cesarjevem prihodu s kolodvora na kraljev grad Hradčane nepopisno ogromen, bodi slučaj, da bode po dotičnih ulicah od mestnega zastopništva nastavljenih — devetnajst zdravnikov v hitro pomoč.

Radi boleznj grof Taaffe ne bode spremljal cesarja le-sem, pač pa pride zadnje dni cesarjevega bivanja v Prago. Tu bodi omenjeno, da je baš grof Taaffe povodom znanih izgredev v izložbi odsvetoval cesarjevo potovanje v Prago, a vzlic temu je prodrl namestnik grof Thun s plemstvom. Spremljal bode pa cesarja minister grof Schönborn. Temu posetu slovanskega Rima, „mačke“ Prage, pripisujejo dunajski listi velik pomen, in poljskim listom se javlja z Dunaja, da so v oficijalnih krogih uverjeni o blagodejnih učinkih vladarjevega potovanja na Češko. Cesar bode neki na pozdrav odposlanstev samonpravnih zborov izjavil nazore svoje o političkem položaju in želje svoje gledé na rešenje onih vprašanj, koja se mogó vresničiti samo s privoljenjem in odobrenjem krone. O Mladočehih so v teh vrstah uverjeni, da bodo v svojih izjavah, dasi prevlada med njimi neka napetost, tekmovali gledé na lojalnost. Jaz pa mislim, da se taka lojaliteta, ki ne prouzroči nobene premembe v taktiki, visoko ne more ceniti, in se trdno nadajam, da bode cesarjevo potovanje v Prago konec mladočehskega terorizma.

Največji sijaj, slava in radost bodo pa dnevi, ko cesar obiše izložbo, in sicer prvokrat v soboto ob dveh. Tu bodo zvesti Čehi svojemu milostivemu kralju predložili dokaze marljivosti svoje, narodne zavednosti in vztrajnosti, svedočbo prelepega procvitanja, kojega zahvali češki narod baš minulemu desetletju za cesarjeve vlade. Pred vsem bode to proslava hvaležnosti, koja bode češki ljud izkazal vladarju svojemu v srečnih dneh prisotnosti njegove v zlati Pragi, o koji sta se že Humboldt in Goethe izjavila, da je jedno najlepših mest na svetu. Slavni potopisni pisatelj H. V. Bremer je pa ves navdušen o Pragi in pravi v svojem potopisu: „Krasnega, tihega večera stali smo na starodavnem kamenenem praškem mostu, ko je baš vzhajal mesec na Hradčani. Pogled na palače, stolpe in zvonike, na mirno Vltavo, na grad, češko Akropolo, na pol v sencji, bil je čaroben. Vzbujal se je v tebi čut, da je to mesto nebeškega miru, zemeljska utopija“ ...

Minolo nedeljo je zavedno češko delavstvo v jubilejski izložbi z ogromno udeležitvijo (nad 20 tisoč mož!) in sijajno manifestacijo proslavljajo zmago češkega dela, zajedno pa protestovalo zoper napore nekaterih ljudij, koji bi radi naše delavce potegnili med življe, kojim sta vera in narodnost deveta briga. Dasi je mednarodna propaganda hotela preprečiti to slavnost in se je ji je tudi to posrečilo deloma, bil je delavski spreved v istini presenetljivo lep. V sprevedu je bilo mnogo godeb, zastav pa 18, koje je zvečer pri odhodu izložbini odbor okrasil s prelepimi lavorovimi vencji. Med njimi bila je najstarejša zastava ona steklarskega društva, koja so blagoslovili povodom kronanja cesarja Leopolda II. leta 1791 in slavi letos svojo stoletnico.

Zal, da je marsikdo na nedeljni slavnosti delavstva pogrešal — delavce iz tovarn. Delavcev po velikih zavodih v Pragi je skoro 30.000 oseb obojega spola, ter se povsem vsled mišljenja vodi-

teljev svojih priznavajo k internacionali, katere géslo je: ni Boga, ne gospodarja! Faktum je, da so bili v nedeljo neprisotni tovariši-delavci, češka internacionala, koja ima tu kakih osem listov, in da so bili v izložbi prisotni samo rokodelski delavci.

Dočim je internacionala v svojih glasilih rovala najnesramneje zoper vero sv. Vaclava, se za to še zmenila ni češka žurnalistika, „mladi“ so bili za to še hvaležni. Zdaj pa, ko mečejo i narodnost med staro šaro, težko prenaša to liberalna žurnalistika. Nu, kjer Boga ni, pa otrpne i ljubezen do naroda in vse: zakon, rodbina in rod ali narod! Daleč ni dan, ko bodo liberalna vredništva morala braniti ne samo jezik, a tudi vero naših pradedov! Naučila jih bode internacionala!

Od nedelje pa do sinoči je izložbo posétilo od početka vkupe 1.901.560 oseb, in bode torej završen drugi milijon baš v soboto ob cesarjevem prihodu. Srečni dvamilijonski obiskovalec bo dobil v dar pašico s — 50 cekini in mnogo drugih daril.

Kako so bili došli Slovenci (141 izletnikov) sprejeti, Vam je že gotovo znano. Danes zvečer se bode péla in igrala njim v čast v „Narodnem gledališču“ spevoigra „Nema iz Portici“, dalje s proslavom in živim obrazom: „Apoteoza deželne jubilejske razstave“. V dan sv. Vaclava se pripeljejo sém Rusini, mnogo poljskih poslancev, in 4. oktobra opoldne črnogorski junaki s Cetinja ob troških kneza Nikole.

Zasluzni čin izvršila je statistička komisija našega mesta z izdavo posebnih posnetkov iz statističke knjige kraljevskega mesta Prage in spojenih občin, koji obsežajo vse nadrobne podatke o razmerah stanovništva v mestu in po predmestjih, kakor so bile v dan 31. decembra povodom ljudskega štetja. Ti podatki nam povedó, da povsod v Pragi ginjeva občevalni nemški jezik, razven Vinogradov. Glavni povod je vraščanje narodne zavednosti med češkim ljudstvom in preseljevanje češkega stanovništva v Prago. V Pragi je bilo leta 1880 stanovnikov s češkim občevalnim jezikom 203.822, z nemškim 38.432, leta 1890 pa 259.756 s češkim in 37.587 z nemškim občevalnim jezikom. V teh desetih letih so se pomnožili Čehi za 55.934 duš, Nemcev je pa manj 845.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. septembra.

(Gosp. Josip Gorup.) ki je zadnji dve leti v deželnem zboru kranjskem zastopal mestno-trško skupino Postojna-Vrhnika-Lož, je odložil svoj mandat.

(Slovesnost kat. društva rokod. pomočnikov.) kakor smo že omenili, na čast društvenemu predsedniku preč. gosp. prof. Gnjezdi, vrši se jutri, in sicer je ob 9. uri slovesna služba božja s pridigo; ob 1. uri je banket in ob 1/2. uri veselica v društvenih prostorih. Slavnost obeta biti prav sijajna.

(Mestna hranilnica ljubljanska) preseli se koncem tega meseca v nove od magistrata ji določene prostore v nekdanji Galetovi, sedaj mestni hiši v pritličju, kjer je imel prej g. Nagy svojo prodajalnico za železje. Delokrog in poslovanje se je pri tem mlademu zavodu že tako razširilo, da sedanji prostori niso bili nikakor več zadostni. Poslovala bode torej mestna hranilnica ljubljanska že dné 1. oktobra t. l. v novih prostorih.

(V „Collegium Germanicum“ v Rimu je vsprejet kot konviktor čast. g. Mihael Opeka z Vrhnike, dosedaj bogoslovec ljubljanske škofije, ter bo ondi nadaljeval svoje bogoslovne in modroslovne študije.

(Z Gorenjskega) se nam poroča: Župnik v Goričah nad Kranjem, č. g. G. Jakelj, je neko nedeljo pridigoval o slabi družbi in pri tem svaril ljudi tudi pred slabimi časniki, kakeršne v novejšem času vrivajo tudi slovenskemu ljudstvu z namenom, da bi ga odtujili sv. veri in duhovnikom. „Slov. društvo“ in vredništvo „Rodoljuba“ v Ljubljani sta se čutila zadeta in vložila tožbo zaradi razžaljenja časti. Glavna razprava je bila določena na 24. t. m. pri c. kr. okr. sodišču v Kranju. Ker je bila tožba popolnem ponesrečena in pravi juristiški „monstrum“, bilo je gotovo, da bode gosp. župnik oproščen in to tembolj, ker niti imenoval ni v pridigi „Rodoljuba“ in „Slov. društva“ in ker bi bil iz „Rodoljuba“ samega lahko dokazal, da je slab in pisari zoper verska čustva. Ni čuda, da se je g.

dr. Tavčar čutil na jako slabih nogah in bal razsodbe, ko se je pripeljal v Kranj kot zastopnik imenovanega lista in društva. Radi tega je nagovarjal gosp. župnika, naj stvar mirno poravná in dá izjavo, da ni govoril o „Rodoljubu“ in „Slov. društvu“, in če je kaj slabega govoril, vse prekliče, in nasprotno bode tudi „Rodoljub“ preklical, kar je pisal žaljivega o gosp. župniku. G. župnik je šel na li-manice in tako tožnikom v preveliki spravljivosti prihranil neizogibno blamažo. Pač čudno, da gg. nasprotniki najpreje tožijo, potem pa boječ se razsodbe prosijo sprave. Na drugi strani pa je tudi g. župnik v svoji dobroti šel predaleč. Njegovo izjavo bode marsikdo krivo tolmačil, nasprotniki pa gotovo zlorabljali proti gosp. župniku in duhovnikom sploh. Zato ostane in nadalje dolžnost slovenskim duhovnikom, da delajo z vsemi dovoljenimi sredstvi zoper škodljivi vpliv slovenskih liberalcev, katerih nameni so naravnost obrnjeni zoper verska čustva našega naroda. Klin s klinom!

(Zidanje nove cerkve sv. Jožefa pri karmeličanskem samostanu na Selu pod Ljubljano) jako vro napreduje. Cerkev je zidana v čistem romanskem slogu prav okusno. Je pa tudi precej prostorna, ker dolga je 20-23 metrov, široka 7-20, visoka pa 9-70 metrov. Gotov je cerkveni obok in tudi že ometan, le rebra so pobeljena. Obok bode kasneje na presno slikan. V delu je sedaj pevski kor. Tudi ločen stolp so ta teden dovršili ter mu postavili na vrh znamenje sv. križa. Sedaj morajo položiti še tlak in spodnji del zidovja še zlikati, zato je upati, da se bode še pred začetkom trda zime mogla začeti v njej božja služba.

(Z Radovice) se nam piše: Dve nadlogi ste nas obiskali, vročinska bolezen in koze. Za vročinsko boleznijo je dozdej tu v vasi zbolelo dvanajst oseb; umrl je mladenič 19 let star. Dolge so nam prizanašale koze; zdaj so se prikazale v gobcih in na parkljih pri dvojici volov.

(Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je imelo dné 23. septembra XLIX. sejo. Navzoči: Tomo Zupan, prvomestnik; dr. vitez Bleiweis, Matej Močnik, Luka Svetec (podpredsednik), dr. Josip Vošnjak (blagajnik), Andrej Zamejic, Anton Žlogar (zapisnikar).

— Blagajnik poroča o dohodkih in troških od zadnje vodstvene seje, omenjajoč, da troški v primeri z dohodki le prehitro naraščajo, torej bi bilo podružnicam želeti večje živahnosti. — O. Hrizogona veledušni dar njegove knjige „Razlaganje sv. Rožnega venca“ se hvaležno sprejme. — Sedem prošenj za podaritev knjig in raznih učnih pomočkov je bilo uslišanih. — Vsled razširjenja družbene osnovne šole v Trstu odredilo se je potrebno in naročilo ondotnemu načelnistvu. — Nove podružnice so: Ženska v Šentjuriju ob južni železnici in v Kamniku, podružnica za Laški Trg in okolico. — Mej pokrovitelje so pristopili: Slovenski in hrvatski abiturijenti leta 1891, trnovska župnija v Ljubljani.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je č. g. župnik Jernej Ramoveš v Poljanah nad Škofjo Loko podaril 100 glđ. in postal nje pokrovitelj. Ob godovanju istega č. g. župnika so gospodje duhovskega in svetnega stanu zbrali za družbo 65 glđ.

(Odkritje spomeniške plošče) pokojnemu ustanovitelju šentviške čitalnice in mnogoletnemu ondotnemu župniku preč. gosp. Blažu Potočnika se bode vršilo, kakor smo vže poročali, ob jednom s 25 letnico ustanovitve čitalnice v nedeljo dné 4. oktobra t. l. Obširnejši vspeled bode priobčili pravočasno. Dotična vabila bode jel razpošiljati slavnostni odbor šole v ponedeljek dné 28. t. m., ker se je zakasnila naročena slika slavljenčeva.

(Razpisan je) farni vikarijat Črni Vrh nad Idrijo do 4. novembra t. l.

(Kontrolni shod) za odpuščene vojake, rezerviste in namestae rezerviste, bivajoče v Ljubljani, se bode vršil dne 13. oktobra, za vojake pešpolkov in lovce, kakor tudi za vojake družih krđel pa dne 14. oktobra ob 9. uri v šentpeterski vojašnici. Naknadni kontrolni shod bode dne 4. novembra. Za brambovce in brambovske namestnike bode kontrolni shod dne 1. oktobra ob 9. uri, naknadni pa 20. novembra v brambovski vojašnici, Poljanski trg št. 1.

(Zajec) je v noči od 18. do 19. t. m. na Drenikovem, — kakor se nam poroča, — ogledal prav blizu hiše tri jablane. Preko korenja, zelja in detelje

se je lotil mladih dreves, s katerih še sad ni obran. Zdaj pač še ni čas, da bi drevesa zavijali v slamo ali z deskami obgrajali proti postavno varovani živali.

(Tri konje je zastrupil) še ni neznan človek posestniku Schillingerju v Perovem pri Kamniku. Pri preiskavi mrh je živinozdravnik našel mnogo mišnice. Konji so bili vredni do 600 glđ.

(„Rimski Katolik“.) Tretji tečaj, VIII. in IX. zvezek, donášata naslednje berilo: „Aut-Aut“! — Škofje pred sodiščem javnega mnenja: Kaj so škofje? Ugovori. Kaj pa sploh se sme proti škofom? Nedotakljiva bodi nam škofovska avtoriteta! — Ljubezen v Petrarkovih rimah z ozirom na slovenskega lirika-prvaka. — Pisma brezvercu, VIII., IX., X. — Glasba v cerkvi. — Dijaikom na pot. — Politični oddelek: Najnovejša ali „neutralna“ stranka na Slovenskem. „Nova Soča“ in dr. Mahnič. Ali res ni liberalizma na Slovenskem? Nekaj o neutralnosti v politiki, pa o tem, katero vprašanje je dandanes važnejše, versko ali narodnostno. — Listek: Spomini z letošnjih počitnic. Dve besedi za uvod. Prvi „krajši izlet“ v Gor. Šebrelje. Drugi izlet. Na Reko in Trsat. Po Hrvatskem. Djakovo. Škof Strossmayer. — Raznoterosti: Še nekaj na dr. Romiha. — „Rodoljub“. — Za mlade pisatelje.

(Vladna odredba za živinsko kugo po zimi.) Ker se je kuga v gobci in parkljih, ki je bila že do malega ponehala, spet zanesla na Kranjsko, zato reje izdaje c. kr. deželna vlada Kranjska nastopne odredbe. 1. Določila tuuradnih razglasil o prevozu prežvekovalcev po železnicah in določitev južnega kolodvora v Ljubljani in kolodvora Cesarjevič-Rudolfove železnice v Ljubljani kot nalagalnih in izlagalnih postaj za živino se raztezuje odslej v svoji polni vsebini tudi na prevoze kupčijskih prašičev brez ozira na to, odkod prihajajo; takšni prašiči se smejo odslej nalagati in izlagati samo tedaj, kadar jih je poprej kakšen zvedenec ogledal in ni gledel živinskih potnih listov, ki jih imajo s seboj, in zlasti gledel zdravstvenega stanja teh živalij nobenega zadržka. Na drugih železničnih postajah v naši deželi se smejo prašiči nalagati in izlagati samo tedaj, kadar okrajno oblastvo to dovoli in je na troške dotične stranke prašiče ogledal živinozdravnik ali živinozdravni kovač; te pošiljatve morajo biti prevedene s pravičnimi živinskimi potnimi listi. 2. Že izdana prepoved, s prašiči tržiti po Kranjskem od kraja do kraja, se iznova razglša v najstrožjo izpolnitev. Ni pa prepovedano kupčijske prašiče dopuščene pro izhajanja prevažati po deželskih cestah, kadar imajo pravilne živinske potne liste s seboj. Prestopki teh odrédob se kaznujejo po kazenskih določilih občnega zakona o živinski kugi.

Raznoterosti.

— Nove železnice v Siriji. Železnica iz Jafe v Jeruzalem se hitro gradi. Drugo leto jeseni bodo po njej začeli voziti. Konjska železnica se bode zgradila iz Jeruzalema v Betlehem in Hebron. Ozkotirna železnica meri se iz Beyruta v Damask. Iz Damaska dela se tramway v Hauran, ki je sirijska žitnica. Ravno tako se bode tudi gradila železnica mej Aleksandretu in Alepom in mej Alepom in Damaskom. Čez deset let bode Sirija imela vse drugo podobo.

— Tatvina v temešvarski razstavi. Tatovi so vlomili v temešvarsko razstavo in iz omaric dveh zlatarjev ukrali razstavljene reči v vrednosti nad 4000 glđ.

— Mučenci. Pri poslednjih nemirih v Kitaju ste bile umorjeni dva frančiškanki. Jedna je bila stara 27, druga pa še-le 21 let.

Telegrami.

Dunaj, 25. septembra. Presvetli cesar se je sinoči ob 1/4 9. uro s posebnim dvornim vlakom odpeljal v Prago. Spremljajo ga generalna pribočnika Paar in Bolfras in krilni pribočniki. Pravosodni minister grof Schönborn se je popoldne odpeljal v Prago.

Praga, 26. septembra. Pod Hradčinom je zjutraj nadvojvoda Franc Ferdinand s kardinalom Schönbornom pozdravil cesarja, ki je oba jako prijazno nagovoril, potem pa cesarskemu namestniku izrazil svojo največjo zadovoljnost o srčnem in lepem vsprejemu. Ob 9. uri so se pričeli vsprejemi; med drugimi je cesar vsprejel nadvojvodinjo Marjeto s plemenitaškim gospejnim zavodom, vse

pletaštvu pod vodstvom kardinala Schönborna, mestnega župana s svetovalci, rektorje vseučilišč in politehnik.

Praga, 26. sept. Za cesarjev prihod je mesto bogato okrašeno in ima čarodejno podobo. Ceste in ulice so polne ljudij. Cesar se je pripeljal ob 7. uri zjutraj na državni kolodvor in podal roko pravosodnemu ministru Schönbornu, cesarskemu namestniku Thunu, deželnemu maršalu Lobkovicu in deželnemu poveljniku Grüne-ju. Grofa Thuna je cesar odlikoval z milostnim nagovorom. Župan dr. Šolc je cesarja nagovoril v lepih besedah, najprvo češki, potem nemški, Cesar je odgovoril najprvo nemški, potem češki z zagotovitvijo, da mu je vedno na srečo blagor bogato blagoslovljene dežele češke in njenih prebivalcev in da z zanimanjem zasleduje napredek Prage, ter upa, da bode razstava koristila glavnemu mestu in deželi. Po cesarjevih besedah so se razlegali navdušeni slava- in hoch-klici. Cesar se je peljal po ulicah kakor v slovesnem sprevodu, nebrojna množica je bila nepopisno navdušena, voz se je mogel le počasi pomikati. Praški strelci na konjih so spremljali cesarski voz. Na Hradčinu vzdržuje stražo praški meščanski kor. Vsi listi pozdravljajo cesarjev prihod v člankih, opoldne so izšle posebne izdaje o cesarjevem prihodu. Vse stranke obžalujejo, da Taaffe zaradi bolezni cesarja ne spremlja po Češkem.

Dunaj, 26. sept. „Wiener Zeitung“ je objavila cesarjevo pismo na Taaffeja, v katerem je sklican državni zbor na 8. dan oktobra. Dalje je objavila postavo o prometnem vodstvu Albrehtove železnice, dalje postavo z določbami o izvrševanju konzularnega sodništva. — Listi naglašajo povodom potovanja cesarjevega v Prago in Liberce, da to dokazuje zopet enako cesarjevo skrb in ljubezen do vseh narodov.

Dunaj, 26. septembra. Današnji bulletin o zdravju Taaffejevem: Žila in temperatura normalna. Splošno počutje prav povoljno. Oteklina se še pozna.

London, 25. septembra. Češki komponist dr. Anton Dvořak je vsprejel mesto ravnatelja ameriškega glasbenega konservatorija.

Piccoli-jeva tinktura za želodec

je mehko, toda ob enem uplívno; delovanje prebavnih organov vrejšajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Cena steklenici 10 kr. (300—193)

Tuji.

24. septembra.

Pri **Malicu**: Cora, poštni nadkomisar; Deutsch, štabnega nadzdravnika soproga; Bamer, uradnik; Ekonomidas, zasebnik, in Lavrič, trgovec, iz Trsta. — Königstein, Grosehl, Winterholler, Schiek, Grosehl, Stan, trgovec; Weisz, potovalec, z Dunaja. — dr. Faber; dr. Krall, nadzdravnik; dr. Klinger, univ. profesor; Budinsky, iz Grada. — Tomitsch, trgovec, iz Kočevja. — Zerk, uradnik, iz Banjaluke. — Testin, potovalec, iz Prage. — Regnat, dvorni svetnik, iz Gorice. — Aleksić iz Srbije.

Pri **Stonu**: Kanderhal, šolski svetnik, s svakinjo; knez Auersperg; Kostner, Blumrich, Morgenstern, Mautner, Schwab, Mayr, Pollak, Baum, trgovec; Platzeck; Wiener, graškak, s soprogo, z Dunaja. — Prasman, Terni in Candolini, iz Trsta. — Hoffman, trgovec; Burich s sinom, z Reke. — Bortolatto iz Palmanove. — Moline z Angleškega. — Malli tovarnar, iz Tržiča. — Callman, vinotržec, iz Nemčije. — Petrovič, župnik, s Trate. — Treven s soprogo iz Idrije. — Eisler, trgovec, iz Vel. Kanlže.

Pri **Južnem kolodvoru**: Engel, trgovec, z Dunaja. — Dacer iz Grada.

Pri **avstrijskem caru**: Berelli z Reke. — Podkrajšek iz Izak.

Pri **bavarskem dvoru**: Gütt iz Trsta. — Ager, učiteljski pripravnik, iz Imsta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	745.4	2.6	sl. vzh.	jasno	
2. u. pop.	744.6	14.0	"	"	0.00
9. u. zveč.	745.4	6.4	"	"	
Srednja temperatura 7.7°, za 6.2° pod normalom.					

Gg. abiturijentom!

Približal se je čas, ko se je onim gg. abiturijentom, ki nameravajo nadaljevati svoje nauke na visokih šolah, ločiti od doma in domovine slovenske. Težka je taka ločitev od ognjišča domačega, še težje bi bilo bivanje daleč od njega med tujim, Slovencem in njegovemu napredku sovražnim življenjem, da niso naši predniki sezidali v tujih mestih domačih ognjišč — ustanovili slovenskih akademskih društev. Ona so posredujoča vez med domovino in po-jedinim dijakom.

Podpisani odbor šteje si v dolžnost, da vabi vse gg. abituriente, kateri nameravajo v Gradcu posvetiti se nadaljnim naukom, naj pristopijo članovi akademskemu društvu „Triglav“, ki je ves čas svojega obstanka moško zastopal in neoskrunjeno ohranil svoje géslo: „Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos!“

Kdor želi razjašnjenj radi vpisovanja na univerzi itd., naj se oglasi v društveni čitalnici (Am Fusse des Schlossberges) št. 1., kjer mu je podpisani odbor drage volje na službo.

V Gradcu, dné 25. kimovea 1891.

Za odbor akad. društva „Triglav“.

Drd. med. Ivan Jenko. Stud. iur. V. Strgar.

Hišnik se išče,

kateri bi službo opravljal kot postranski posel.

Kaj več se izve na Starem trgu šte. 5, II. nadstropje. (1383) 3-1

Originalna 10—3

Selterjeva voda.

Najboljša naravna mizna in zdravilna voda (Nassau) preverjena pri zasliženju, kašlju, hripavosti, mehurnih in želodčnih boleznih. (1202)

Zahtevaj vselej „originalno“ Selterjevo vodo s kapico, vigneto in zamaškovo zavezo „Original“. Dobi se povsod. V Ljubljani ima glavno zalogo Miha Kastner.

Vinko Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice šte. 9,

se najljubneje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

kakor: altarjev, obhajilnih miz itd.

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših načinih prav lično in iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihih spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

starbinska dela,

katera fino trpežno in ceno izvrši. (6—5)

Naznanjam, da sem filijalo tik mesarskega mostu opustil.

Svojo bogato zalogo

raznovrstnih vóz

po najnižjih cenah

priporoča slavnemu občinstvu

Franc Šiška,

kovaški in podkovski mojster, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 6,

v Tönniesovi hiši. (6—4)

Ugodni plačilni pogoji; plačuje se tudi v obrokih.

Tinktura za želodec,

katero iz kineske rabarbare, kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI**, lekar pri angelju v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov ureja joče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 stekl. velja gl. 1'36, z 55 steklen., 5 Kg teže, velja gl. 5'26. Poštino plača naročnik.

(60-21) (60-55)

Ravnokar je izšla molitvena knjiga

'Marija sedem žalosti',

posebno priporočena po visokočast. knezoškofjskem ordinarijatu.

Cena knjigi: (1)

vezani v platno	gld. —'90
„ usnje, z marmorirano obrezo	1'—
„ usnje, z zlato obrezo	1'10
„ usnje, z zlato obrezo in pozlačena	1'20
„ črni šagren, z rudečo obrezo	1'20
„ ružavi šagren, z zlato obrezo	1'30

Naprodaj pri **Janezu Bonaču**, knjigovezu v Ljubljani. — Dobiva se tudi v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani (10-5)

Največja zaloga
šivalnih strojev

JAN. JAX,
LJUBLJANA,
Najnižje cene.

Ugodni vplačilni obroki se
(1882) dovoljujejo. (30-2)
Zamenjuje stare stroje.
Poprave vrše se točno
trafno in ceno.

Cenilniki
zastonj
in franko.

Ravnokar je izšla v novi kaj lični
izdaji molitvena knjižica z naslovom:

Stezica v nebesa.

Bukvice
pridnim otrokom
mesto podobice.

Izdala in založila
J. in Z.

Četrtri natis.

Radi primerne vsebine za otroke res
kaj prikladna knjižica velja pol trdo ve-
zana samo 10 kr. komad. Dobiva se v
Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči ni-
kakih bolečin, ter opravlja vse zobne
operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(1363-6) zobozdravnik

pri Hradskega mostu I. nadstr.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
v mestu in na deželi priporočam

svojo bogato zalogo
najraznovrstnejših

klobukov,

čepio za požarne brambe itd.

vse po najnovejšem kroju, fine in bolj priproste, izde-
lane iz močnega trajnega blaga, po najrazlič-
nejših cenah.

Sprejemam naročila na vsakovrstna

krznarska dela,

katera izdelujem v lastni delavnici.

V mnogobrojno nakupovanje uljudno vamim

(1328) spoštovanjem (15-8)

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg šte. 8 v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene.

Ta tovarna izdeluje po prav nizki
ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sestava jako
močna. Vplačevalni pogoji so ugodni.

Ceniki orgelj in harmonijev pošiljajo
se zastonj.

V kratki dobi 16 let narejenih je
bilo blizu 300 novih orgelj, med
temi bilo je več velikih, kar je najboljši
dokaz o izvrstni zmoglosti in re-
elnosti te tvrdke. (24-18)

Preselitev trgovine.

(52-7)

Štefana Nagy-ja

trgovina z železjem, ro-
kodelskim, hišnim in ku-
hinjskem orodjem

je od dne 1. julija t. l. nadalje

na Valvazorjevem trgu št. 5

(prej France Trček)

v poslopji okrajnega glavarstva.

C. kr. priv. zavarovalnica

'ASSICURAZIONI GENERALI'

(Občno zavarovalno društvo v Trstu.)

(Ustanovljeno l. 1831.)

Jamstveni zaklad družbe	gld. 40,758.238'42
Iz za ust. je plačala družba škod za	227,378.631'43
Zavarovalno stanje v oddelku za- varovanj življenja 31. dec. 1889	166,904.648'39
Premijski listi in premije, ki se bodo v poznejših letih pobrale v odd. zavarovanja zoper požar	23,544.053'22

Družba zavaruje:

- na človeško življenje v vseh mogočih sestavah.
- Zoper škode po požaru na cerkvena, graščinska in
kmetska posestva, stanovanja in gospodarska po-
slopja in njihovo vsebino, raznovrstno blago, žetve,
les in oglje na prostem, kakor tudi zoper škode
vsled podiranja in spravljavanja, vsled strele, plino-
vega razpoka in onega pri parnih kotlih.
- Občinam, cerkvam, samostanom, pobožnim usta-
novam in graščinam dovoljuje Assicurazioni Gene-
rali 20% odpust normalne premije.
- Zoper škode vsled prevažanja na blago, pridelke,
ladje in druga prevaževalna sredstva mej preva-
žanjem na morji, rekah, prekopih, jezerih in po
suhem s poštami vrednostnimi pošiljatkami vred.
- Zoper škode vsled razbitja zrcalnih oken in ogledal.
- Zoper telesne nezgode na račun prve splošne za-
varovalne družbe zoper nezgode na Dunaji.
- Zoper škode po toči na poljske pridelke na račun
»Ogerske zavarovalne družbe po toči in protizavaro-
valne delniške družbe v Budapešti«.

Pri zavarovalni stroki na življenje
jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih
prednostij:

- veljavnost polic v slučaju samoumora, dvojeja itd.
po petletnem obzanku;
- nezastavljene police ne morejo ugasniti po triletnem
obzanku;
- pravica do obnove (tekem 3 mesecev) polic,
ki so ugasnile zaradi neplačevanja zavarovalnin, po-
polnoma neodvisno od zdravja še živečega zavarovanca;
- omejitev ničnostih razlogov za slučaj nameravane
in dokazane goljufije;
- polic dobi brezplačno čez 6 mesecev tudi ve-
ljavo ob slučaju, če je zavarovalec poklican izvršiti
svojo črnovojniško dolžnost in sicer do 15.000 gld.;
ravno tako tudi, če je brambovec ali rezervist
poklican na vojsko in sicer do 5000 gld.
- Zavarovalni oddelki na življenje je popolnoma
samostojen. Ima lastno premoženje in je od drugih
strok tako ločen in neodvisen, da tudi slučajna zguba
pri zavarovanju zoper požar ali škode pri prevažanju
ne more vplivati na to stroko.
- Družba jamči za olajšave, ki se strinjajo z zdravim
trgovinskim poslovanjem, tako pri odmerjanju zavaro-
valnin, kakor tudi pri likvidaciji škod, katere vedno
točno izplačuje. (0)

Glavni zastop v Ljubljani:

J. C. Mayer,
Gradišče št. 4.

EQUITABLE

Zjedinenih držav zavarovalno društvo za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859. — Koncesijonovano v Avstriji dne 11. oktobra 1882.

„Equitable“ je prvi in največji zavod za zavarovanja za življenje na svetu, zakaj to društvo

imelo je največ zavarovanj l. 1890	gld. 1.801,656.182
sklepalo je znova največ zavarovanj l. 1890	509,565.267
prejelo je največ premij l. 1890	87,591.708
Vsi zakladi znašali so 31. decembra 1890	298,109.361
Dobička je bilo koncem leta	59,351.118

Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaji, katera je vredna dva milijona gld.

Uspehi dvajsetletnih doživljenjskih poosobnih rent društva „Equitable“:

Podloga izplačevanja 1891. leta:

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.				B. Zavarovanje za slučaj smrti z 20let- nimi premijami. Tabela II.				C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za doživetje. Tabela X.			
Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica opro- ščena premij	Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica opro- ščena premij	Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica opro- ščena premij
30	gl. 454'—	gl. 573'—	gl. 1230'—	30	gl. 607'20	gl. 909'—	gl. 1940'—	30	gl. 970'60	gl. 1708'—	gl. 3650'—
35	527'60	693'—	1310'—	35	681'60	1039'—	1970'—	35	995'80	1748'—	3310'—
40	628'—	850'—	1310'—	40	776'60	1204'—	2030'—	40	1035'60	1813'—	3070'—
45	759'40	1065'—	1620'—	45	900'60	1424'—	2170'—	45	1100'80	1932'—	2950'—
50	943'60	1387'—	1930'—	50	1087'60	1746'—	2430'—	50	1209'—	2156'—	3000'—

Kakor svedočijo zgoraj navedene številke, osigurava renta razven brezplačnega zavarovanja za slučaj
smrti tekem 20 let po tabeli I. povrnitev vseh premij z 2 1/4 do 4 3/8 %; po tabeli II. z 4 3/8 do 5 3/8 %; po tabeli X.
z 6 3/4 do 7 % obrestij. — Police oproščene premij osiguravajo dvakrat toliko, a le do četrtega dela uplačanih premij.
— Prosta poosobna renta, nekaka polrenta z nekoliko višjimi premijami, daje zavarovancu po preteku jednega leta popolno
svobodo glede na potovanja, prebivanje in na poklic, izvzemši vojaško službo; po preteku dveh let je ni moči izpodbiti, po
preteku treh let ne more več zapasti in jo je z ozirom na rento pri regulovanju moči urediti na šest načinov.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v GRADCU in

glavni zastopnik za Kranjsko:

ALFRED LEDENIK v Ljubljani, Mestni trg št. 25. (26-17)

Dve novi cerkveni uri

imam na prodaj. Prva za zvonove do 10 stotov za 200—250 gld.; druga za zvonove od 20 do 30 stotov za 300—350 gld.

Delo je dobro in jamčim za deset let.

Janez Brunskole,

(1351) 3-2 urar na Vrčicah št. 16, pošta Semič.

Jako spreten neoženjen mladenič, ki je že osem let opravljaj službo

cerkvenika

pri dekanjski župniji, išče enake službe pri kaki večji župniji. Službo more takoj nastopiti.

Natančneje poizve se pri upravitelju tega lista ali pri dekanjskem uradu v Smarji na Dolenjskem. (1380) 3-2

J. N. Potočnik, krojaški mojster,

Kongresni trg v Ljubljani (v nunskem poslopji), se priporoča prečistiti duhovščini v izdelovanje duhovniških zimskih sukenj in talarjev, dalje sl. občinstvu v obila naročila za izdelovanje najraznovrstnejših oblek

narejenih po najnovejšem kroju iz finega ali bolj priprostejšega, toda vseskozi trpežnega blaga. Jamči za dobro blago, točno postrežbo in nizko ceno. (1340) 10-6

Priznana najcenejša prodaja dobrih in trajnih šivalnih strojev.

Največja izber najboljših tu- in inozemskih izdelkov, starih po 8 gld. in dražje, novih pa po 25 gld. in dražje. — Vestna in realna postrežba je moje načelo. — Ustanovljeno 1866.

Jurij Herbst, mehanik. Dunaj, VI., Marchettigasse 18.

Z odpošiljanjem

jabolk namiznih in za mošt

prišel sem v soboto, dne 19. t. m.

Nadaljne ponudbe z naznanilom količine in najnižje cene sprejema

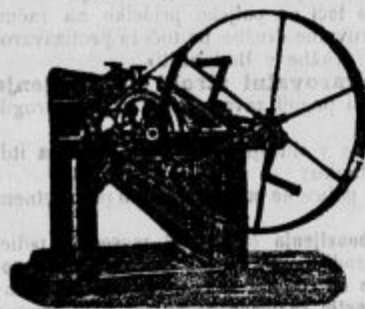
V. H. ROHRMANN,

(1377) 2-2

naslednik JOS. STRZELBE v Ljubljani.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Plugi, brane, njivni valarji, sejalnice, stroji za košnjo, obračalnica za seno, konjske zobače, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelji, lo-

mobili, trieure, snažilnice žita, stroji za robkanje turkice, slamoreznice, stroji za trenje žita, za rezanje repe, za mlenje in meškanje sadja, za stiskanje grozdja in oliv, peronospora-aparati, stroji za lupljenje ovočja, sušilnice za ovočje in zelenjad, smarki (pumpe) za vino, kletne priprave, smarki za vodnjake, krožne žage, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, mlečni separatorji, priprava za vzdigavanje sodov, stroji za vrtanje, avtomatično delujoče stiskalnice sladke krme, stroji za žetanje, (20—15) treslice itd. (20—14)

Vse najboljše izdelano po najnižji tovarniški ceni.

Jamstvo! Pripravno plačevanje! Cas poskušnje!

Zaloga kmetijskih in vinorejskih strojev

IG. HELLER, II, Dunaj, Praterstrasse 78.

Bogato ilustrovani 144 strani obsežajoči ceniki v nemškem, italijanskem in slovanskem jeziku se pošiljajo gratis in franko.

Zanesljivci zastopni se povsod osnujejo.

Od pluga do krone.

(1359) 12—12

Uradne in trgovske KOVERTE s firmo priporoču KAT. TISKARNA v Ljubljani.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,

priporoča svoje bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinjskega in vsakovrstnega poljedelskega orodja, kovanje za okna in vrata, cementa itd., sploh vsega v to stroko spadajočega blaga. (21)

Fine vodne žage in pile,

za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.

Nepresegljivo za zobe!

I. Trnkóczy-jeva ustna voda,

aromatična, vpliva okrepujoče, zabrani gnitlobo zob ter odstrani iz ust neprijeten duh. Velika steklenica 50 kr.

II. Trnkóczy-jev zobni prašek,

splošnje priljubljen, vpliva dokaj okrepujoče, ter ohrani zobe čisto bele, a 30 kr.

Navedeni sredstva, o kojih je došlo mnogo zahvalnih pisem, sta vedno sveži v zalogi v

lekarni Trnkóczy-jevi

poleg rotovža v Ljubljani.

Naročila z dežele preskrbje se z obratno pošto.

V Gradcu: Deželna lekarna Wend. pl. Trnkóczy-ja, Sackstrasse;
Na Dunaju: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Frančišku“ (zajedno kemična tovarna), V. Hundsturmstrasse 113;
Na Dunaju: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstadtstrasse 30.
Na Dunaju: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczy-ja, „pri Radeckiju“, III., Radetzky-Platz 17. (32)

Dunajska borza.

Dne 26. septembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	91 gld. 05 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	91 " —
Zlata renta 4%, davka prosta	110 " 90
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 15
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1008 " —
Kreditne akcije, 160 gld.	279 " 50
London, 10 funtov stl.	117 " 35
Napoleonador (20 fr.)	9 " 31
Cesarski cekini	5 " 58
Nemških mark 100	57 " 67 1/2

Dne 25. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	103 gld. 40 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 " 55
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	134 " 50
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	146 " 50
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	181 " —
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	97 " —
Zastavna pisma	100 " 30
Kreditne srečke, 100 gld.	184 " 75
St. Genois srečke, 40 gld.	60 " —

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20 gld. 50 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	17 " 25
Rudolfove srečke, 10 gld.	20 " —
Salmove srečke, 40 gld.	59 " —
Windischgrazove srečke, 20 gld.	48 " 75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 " 25
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2840	" —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	103 " 50
Papirni rubelj	1 " 25
Laških lir 100	45 " 50

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju,

I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnic priporočamo:

4% galske propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercialne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotekne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

300.000 goldinarjev se dobi

že 1. oktobra!

Dunajske komunalne promese

à 3 1/4 gld. in 50 kr. kolek. Glavni dobitnik 200.000 gl.

Tisine promese

à 2 gld. in 50 kr. kolek. — Glavni dobitnik 100.000 gld.

Obe vkupe le 6 goldinarjev.